

Ka oli ajuti töö katkestatud toimetajast olenevail põhjusil. Seetõttu ei teostunud hilisemgi kavatsus, mille järgi teos pidi ilmuma trükist 1927. a. Järgmisel aastal näis töö edenema hakkavat: eestseisuse soovil valis ajaloo-toimkond märtsis 1928 abiks toimetajale erilise komisjoni (koosseisus: J. Köpp, H. Kruus, J. V. Veski, R. Kleis), kes oma koosolekuil arutas nimede valiku põhimõtteid, määras lõplikult kindlaks elulooliste andmete esitamise skeemi, mille järgi toimetaja poolt suu- relt osalt juba mustandis koostatud elulood oleks tulnud ümber töö- tada jne. 1928.—1929. a. asus toimetaja abijõudude kaasabil hankima lisaandmeid vahepeal vananenud elulugudele kui ka materjale teosesse kuuluvate isikute nimestiku lõplikuks fikseerimiseks, sõlmides ühtlasi EKS-iga märtsis 1929 kokkuleppe, mille järgi teose trükivalmis käsi- kiri pidi esitatama sama aasta sügiseks. Seda kokkulepet ei suutnud toimetaja A. Raud tervislikel ja muil põhjusil täita ja loobus selle tagajärjel sügisel 1929 teose toimetamisest.

Et sobivaid isikuid, kellel küllaldaselt vaba aega ja tahet oleks lei- dunud sellise töö kiireks lõpuleviimiseks, ei leidunud, võttis allakirju- tanu peale esialgset materjalidega tutvumist toimetamistöö EKS-i ette- panekul enda peale, lootes, et tal oma muude kohustuste kõrval abi- jõudude kaasabi ja töö otstarbekohase korraldamise eeldusel korda läheb teost avaldada 1930. a. lõpuks või 1931. a. alguseks. See lootus osutus aga petlikuks: määratud 1—1½ aasta asemel on allakirjutanul, hooli- mata EKS-i juhtivate organite manitsustest ja lõpu poole õige kurja- destki pealekäimistest, teose trükkitoimetamiseks kulunud ümmarguselt 2½ aastat. Säärase viivituse põhjusi on mitu. Esiteks nõudis palju aega teosesse mahutatavate isikute nimestiku lõplik koostamine; sel- leks tuli üksikute alade esindajailt ja (lokaalsete tegelaste suhtes) kihel- konnast nõutada teateid, mis mõnikord saabusid õige visalt ja hilja. Et saadud nimestikud polnud oma laadilt ühtlased, tuli neid lasta kont- rollida ja täiendada teistel asjatundjatel või kohalikke olusid tundvail isikuil. Üldnimestiku koostamisega rööbiti algas toimetaja antud juht- nõöride ja vareminki kindlaks määratud skeemi järgi artiklite koosta- mine abijõudude poolt, millega suuremalt jaolt lõpule jõuti 1930. a. suveks. Asja uuduse, väga sageli ka andmete puudulikkuse tõttu pol- nud aga koostajad suutnud artiklitele anda lõplikku, trükivalmis kuju, nagu pärastisel järelredigeerimisel selgus. Rida isikuid ei reageerinud üldse toimetuse palvetele biograafiliste andmete saatmise asjas. Pea- aegu kõik eelmise toimetaja kogutud eluloolised materjalid olid suu- remal või vähemal määral vananenud, mispärast tuli sadandeilt isikuil lisaandmeid paluda ja peale nende saabumist need artiklitesse sisse kanda. Andmeid elulugude koostamiseks ning täiendamiseks tuli han- kida rohkesti ka kaudsel teel (bibliograafilistest ja biograafilistest teatmeteostest, raamatukogudest, ajakirjandusest, kirikuõpetajailt, üksi- kuil isikuil järele pärides jne.). Osa materjali saadi asjaomaste isi- kute usutlemisel (Tallinnas ja Tartus).

Need täiendavad tööd käsikirjale lõpliku kuju andmiseks olid veel käimas, kui 1930. a. sügisel asuti algtähtede alla kuuluvate artiklite trük- kimisele, lootuses, et puuduvaid andmeid järgnevate artiklite jaoks